

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Februarius' 1-ső napján 1820.

Francia Ország.

Januarius 15-dikén elvégződött a' Követek' kamarájában az azon 159 kérelmeket illető vetekedés, mellyek azért jöttek vala a' kamara' elejébe, hogy, ha a' Ministerek a' Válosztási törvényen tétetődő változások eránt a' magok jóvállásaikkal meg fognak jelenni, a' kamara azokat el ne fogadja. Ezen vetekedések ből úgy látszik, mint ha csakugyan a' Toulousei törvényes Oskolabéli tanulók' kérelme is ezen 159-czek köz't lett volna. A' vetekedések ekképpen folytak. —

„Mechin azt a' just, hogy a' polgárok kérelemkészítésre 's beadásra való szabadsággal birjanak, megmagyarázván, azt mutogatta, hogy azt azon rendszabások szerént organizálni, mint akarják, nem lehet. A' Toulousei tanulók' kérelmét oltalmazta, 's azt az ifjú hazafi szívek' nemes felemelkedésének nevezte, 's Massillonnak ezen szavaitis felkozta: „A' kö-zönséges vélekedés a' haza megvesztegethetetlen örállója; ő a' legelső esz-köze minden jó intézetek' előmenetele-sülésének; és ő a' társasági békesség-nek is az a' szent zálloga, a' mellyel semmi egyéb haszon, semmi egyéb te-kintet fel nem ér.“ — Tehát (így vő-gezte szavait Mechin) nem kell ezen kérelmeket elvetni, hanem be kell őket a' Renseignemens-büreauba, (*) az Uta-sítás' Cancelláriájába, tenni.“ — Jos-se Bauvois: Ez a' kérelmek jussa, úgy mond, a' Revoluzióból vette származá-

sát; Napoleon ezt lánczra tette vala; 's ha a' Király' visszaállittatása ezen just a' lánczról elbocsátja, feloldozza, annyit tesz, hogy a' Revoluzió fog folytattatni. Fére kell vetni ezen kérelmeket. — Vi-lele: — A' Válosztási törvénynek meg-változtatása ellen bejött kérelmeket elfo-gadni, annyl lenne: mint valamely jó-vállásokról, mellyek még a' kamara' ele-jébe nem hozattattak, ítéletet mondani; annyit tenne, mint az Országlószéket oly erőszakos csapásoknak tételére ingerleni, mellyek mindent semmivé tennének, a' mit megnyerni akarunk. (Erre nagy mor-gás hallatott a' bal oldalon). Mit hasz-nálna ezen kérelmeket az Utasítás' Can-celláriájába tenni. Ezekben mindenikben csak e' mondódik: *Tartsátok-meg a' Constitutziót és a' Válosztási törvényt.* Arra, hogy nekünk ezen intés eszünkbe jusson, szükséges-é, hogy az Utasítás' Cancelláriájába mennyünk? A' kamara' hi-vattatása' csak abban áll, hogy megha-tározza: hogy el kellessék-é fogadni a' jóválltatandó változásokat, vagy nem? Hogy pedig ezt megtehessük, elébb es-mernünk kell a' jóválltatandó változaso-kat. Ezen együgyü kérdésnek meghatá-rozása helyett a' kérelem' jussának mély-séges vitatásába merültünk, a' melly ép-pen nem tartozik ezen dologhoz. A' kér-dés ez: *Megállhatnak-é a' Constitu-tzió és a' Válosztási törvény egy-gyütt, vagy nem?* és ha, mint én ez eránt egészen meggyőzöttetve vagyok, meg nem állhatnak; ha ezen Válosztási

törvény által mind csak az Országlöszékkel ellenkező tagok hozattatnak ezen kamarába; ha ezen törvény azt a befolyást, mellyel a Ministereknek a Választás' dolgában birni kellene, mind csak a részrehajlásoknak adja; ha ez azt a just, mellyet minden Választási jussal bíró lakosaiknak gyakorlani kellene, valósággal csak a fő városok' kerületeikben lakó polgárokra szoritja, mellyet onnét tudunk, hogy minden eddig eléfordult Választások megmutatták, hogy a távolabb lakó Válosztóknak legalább egy harmad része mindenkor kimaradott: így nyilvánosság az, hogy változásnak kell a Válosztási törvényen tétettetni. Mint-hogy 'hát én ezen okokra nézve ezen kérelmekkel egy értelemben telyességgel nem lehetek, elvettetésekét kívánom." — Courvoisier (Ennek beszédjét nagy figyelemmel várta a' kamara): — „Azon Orátor, ki előttem beszélt, azon vétékbe esett, mellyet a' mások szemére hány; azt vitatá, hogy szükséges legyen a' Válosztási törvényen változásokat tenni, pedig a' mellyek még ezután fognak a' kamara' elejébe hozattatni. Hogy én is hasonló vétket ne tegyek, a' nagy kérdés felett való vélekedésemnek kimondását akkorra halasztom, mikor megfontolás végett előnkbe terjeszteniik; most itt csak azt jegyzem-meg, hogy minden olyan Országlási módnak, a' melly nemzetieképviseleten épített, három elementumokból kell állani, ugy mint: Monarkhiai, Aristokratizai, és Demokratizai principiumokból, hogy az elsőnek Elsőbbséggel kelljen birni, hanem, hogy ő ezekkel csak úgy birhat, ha a' más kettők (tudniillik az Aristocratizum és Demokratizum Elementumok) egymás ellen egyenlő mértéket tarthatnak; hogy most Francia Országban az Aristocratizum principium azon a' ponton áll, hogy a' nagyobb hatalmat a' maga részére haj-

tsa; hogy ennck a' lenne a' következése, hogy ha a' Democraticusok' kezében a' kérelem' jussa meggyengítettne, ez által a' Monarkhiai principium még jobban fenyegettetne; tehát, hogy ezen kérelmeket fére vetni, telyességgel nem jó lenne, annyival is inkább, hogy ezt még 1815-ben se' cselekedtük, mikor a' kérelmek ezen kamarának (Kitisztító (epurations) systemája ellen voltak intéztetve (a' melly systema által oda czélt a' kamara, melly akkor csaknem egészen Royalistákból állott, hogy a' Republikánusok minden aktivitásból kitétettesse- nek), hanem még ekkor is a' Ministeriumhoz útasítottuk a' bejött kérelmeket. — *Laine*: Ha a' kamara az olyan kérelmeket elfogadná, a' mellyek néki a' még későbbre elejébe terjesztetendő jóvallisokat tilalmaznak, így maga magának kötné-meg a' kezeit; ide járul, hogy ezen kamarának mind két oldalai nyughatatlansággal várják, hogy a' Válosztási törvényt megváltoztatva lenni szemlélhessék (Nem! nem! — így kiáltottak a' bal oldalról), minthogy mind kettőjök, tilalmas és nagyon hosszúságos befolyást hány a' maga szemére, melly által a' Válosztáskor a' Válosztókat a' maga' részére megnyerni, mind kettő iparkodott. Osztan az ezen változásokat illető jóvallis már ki is dolgoztatott a' Király' kabinetjében, tehát előre kihirdetni, hogy mi ezeknek ellenzői vagyunk, anuyi lenne, mint a' Ministereknek megtiltani, hogy valamelly Királyi jóvallisát előnkbe hozzanak. Tehát vessük fére a' bejött kérelmeket." —

Ekkor azt kívánták némelyek, hogy végezzék-be a' vetekedést: hanem *Manuel* megnyerte, hogy ő is beszélhesen. Ő onnét vette-fel beszédje' fundamentumát, hogy a' közönséges vélekedést meghaladni nagyon szükséges dolog; e' pedig az ilyen kérelmekben fe-

jeztetik-ki. Midőn 1815-ben a' nyomtatósi szabadságot meg akarták szorítani, azt mondták, hogy megmarad a' polgároknak az a' szabadsága, hogy vélekedéseiket az ily kérelmekben kifejezhessék; most ezt akarván fölök elvenni, azt mondják, hogy meg van a' nyomtatósi szabadság, az által kinyilatkoztatják vélekedéseiket. Így támodják meg (ezek a' Manuel' szavai) rendre minden jusainknak. Nagy gyalázatjára szolgálna nemzetünknek, ha ezen kérelmeket elvetnők." — Marcellus: — „A' nemzet nem 19,000 könyörgőkből áll (Ezen szóknak hallására nagyon felindultak a' harokban ülő halgatók. A' jobb oldalon ülő Követek felkiáltottak, hogy ki kell a' halgatókat mind küldeni: hanem az Elölülő megelégedett csak megfenyegetni őket, hogy viseljék csendesen magokat, különben kivezeteti a' lármázókat). — Manuel ismét hozzá fogott a' beszédhez, azt mondván, hogy már csak azért sem kellene a' nemzetet ily megvetés által ingerleni, hogy már különben is eléggé nyughatatlankodtatja az a' félelem, hogy jusait elveszti. — Minister Pasquier felszollalván azt mondotta, hogy ha meg van a' nemzetben ez a' nyughatatlankodás, ennek okozója az irkálók; ezek ingerlik lázzasztó írásaik által a' nemzetet. Fel is olvasott egy ilyen irást (pamphletet), mellyet a' Sarthe' departamentjéből küldöttek hozzá, a' honnét kérelmek is legnagyobb számmal érkeztek a' kamarához. Ezen irásban azzal ijesztetnek a' lakosok, hogy a' Feudalitas' jussai vissza fognak hozattatni. — „Nem ezen irások okozták a' nevezett departamentben (így felelt *Benjamin Constant*) hanem az efféle cselekedetek, mint a' milyent az előbbeni Praefektus (Minister Pasquiernek egy testvére) a' nevezett departamentben elkövetett, ki ott (az epuratio' idejében) 622 tisztvise-

lőt vetett-le hivatalából. Az effélek ingerlették-fel a' nemzetet.“ — A' jobb oldal ismét kiáltozni kezdett, hogy be kell végezni a' vetekedést. A' bal oldalon még találtattak, a' kik beszélni szerettek volna: de a' voksolás meghatározott. Azonban egy rendbéli voksolás után még kécség maradt-fenn; tehát név szerint való felszollittatás által kellett votizálni, a' melly úgy ütött ki, hogy a' kérelmeknek férevettése, 117 votumokkal 112-tő ellen, meghatározott.

(*) Hogy kelljen ezen Francia kifejezést: *Renseignemens-Büreau*, németül kitenni, a' mult péntektől fogva meghatározottak a' Bavariai Közönséges Ujság, és a' többek. Azolta így kezdik fordítani: *Aufkunft-Bureau*, és *Einregensmens-Büreau*. Magyarul talám jóleszen így: *Utasító-Cancellaria*.)

A' *Renommee* ily megjegyzést tesz a' Ministeri résznek ezen győzedelmeskedésére: — „Tehát 117 votumok győzedelmeskedének 112-tő ellen. A' fényes többség tehát ötből áll. A' jobb oldal pedig. a' melly semmit se' ohajt úgy, mint a' Ministerek' megbukását, segítette most a' Ministeri részt 47 votummal; a' Laine' része, melly a' maga részesei között szeretné a' Ministeriumot betölteni, valami 40-nel. A' többiek valóságos Ministeriálisok voltak valami 30-czan, közzükbe számlálván Roy, Pasquier, és Portal Urakat, kik magok is Követek. Áll tehát most az egész Ministeri rész 30 Követekből. Ezek ellen tusa-kodik a' jobb oldalon 87, a' balon 112 képviselő. Egyéb eránt nagyon nevezetesnek lehet tartani, a' jobb oldalnak azon legkissebb tettetésnélkülvalóságát, mellyel a' Ministerium ellen való czélzását ezen ülésben legkissebb szinlés nélkül kimútatta.“

A' *Journal-des-debats* így elmés-kedik: — „Minn gondolkoznak Ministe-

reink ezen halgatás alatt? Roy Ur az Országnak erre az esztendőre kívántató költségein és jövedelmein, és helyyesen; *Latour-Maubourg* Ur az ármádának helyreállittatásán; *Deserre* Ur, a' ki beteg, a' maga egészségén; *Portál* Ur azon, hogy *Decazes* Urnak gondolni kellene valamit; hát *Decazes* Ur minn gondolkodik? Tudják-é az Urak a' *Simonides* Poéta és *Hiero* között való történetet? Ha nem tudják én^e elé beszéllem: A' Király azt kérlette egyszer a' Poétától, hogy mi az Isten? A' Poéta három napi gondolkodásra való időt kívánt. Eltelvén a' három napok, a' Király ismét megújította kérdését. *Simonides* ekkor három heti gondolkodásra való időt kívánt. Ezek is eltelvén ismét megújította kérdését a' Király. Már ekkor három egész esztendőt kívánt *Simondes* a' gondolkodásra. De *Hiero* Király se újította-meg többé kérdését. — Azt is tanácsolja ugyan ezen *Journal* Gróf *Decazes* nek, hogy mennyen csak két esztendeig tartó nyugedalomra, az alatt majd meg fogja tanulni, kik voltak a' barátjai 's kik az ellenségei?

Némelly újságok úgy vélekednek, kik között a' Párisi Kurir csak nem nyilván ki is mondta ezen vélekedését, hogy a' Ministerek nem tartják magokat bizonyosoknak affelől, hogy a' Követek' kamarájában a' votumok' többségét megnyerhessék, azért halogatják ily sokáig a' Válosztási törvényen tétetődő jóvállásaiknak a' kamara' elejébe való hozását.

A' *Journal de France* azt erőssíti, hogy a' Követek' kamarájában a' Ministeri résznek több tagjai nevetlen leveleket kaptak, mellyekben megfenyegettettek, hogy házaik és egyéb vagyonaik felégettetnek és felprédaltatnak, ha a' Ministeriumnak kérdésben forgó jóvállásait partfogásaik által segíteni fogják.

Azolta, hogy XVIII-dik Lajos 1815-ben a' thronusra másodiksor' viszaté-
tetett, ennyiféle változások estek a' Francia Ministeriumban: Az ő első Ministeriumát tettek, Talleyrand, Fouché, Gouvion-Sant-Cyr, Pasquier, és Louis. Még azon esztendőben Sept. 25-dikén egészen új Ministerium formálódott, 's ezek lettek Ministerek: Richelieu, Clarke, Decazes, Corvetto, Vaublanc, Barbé-Marbois, és Dubouchage. Vaublanc helyett 1816-ban Laine Belső, 1817-ben Pasquier Barbé-Marbois helyett Justice-Ministerré lettek. Későbbre Clarke ki-
lépven ismét Gouvion S. Cyr lett Hadi Minister. Decemberben 1818-ban Corvetto helyébe Roy lépett-be mint Financ-Minister; de ő, valamint Richelieu, Molé, Pasquier, és Laine is, még azon hónap' 20-dikán elbocsáttattak, 's csak Gouvion S. Cyr és Decazes maradtak-meg: emezek helyébe Desolles, Deserre, Louis, és Portál léptek-be. Ezeknek kormányozása tartott tizenegy hónapig, tudniillik 1819-ben Nov. 19-dikéig, a' midőn Desolles, S. Cyr, és Louis ismét ki, 's helyekbe Pasquier, Latour-Maubourg léptek-be. Gróf Decazes nem csak hogy 1815-től fogva mindég megmaradott, hanem végre Fő Ministerré is lett. Így tehát 1815-től fogva 19 Ministerek ministerkedtek, kik közzül, Talleyrand, Fouché, Richelieu, Clarke, Decazes, Corvettó, Vaublanc, Barbé-Marbois, Dubouchage, Laine, Mole, Desolles, Deserre, Portál, Latour-Maubourg egyszer, S. Cyr, Louis, és Roy kétszer, Pasquier háromszor vették kezükbe a' Ministeri kormányt.

A' Párisból Januarius 20-dikán indult tudósítások, mint bizonyost erőssítik, hogy Deserre, a' Justice-Minister, kinek meggyógyulását azért várták ily sokáig, hogy néki kellett volna a' most

szüntelen szóban forgó jóvállásokat a' Követek' kamarája elejébe terjeszteni, a' Ministerségből való elbocsáttatást kéri.

Párisban nem régen egy könyv jött ki, melynek Czimirása ezt teszi: A' Sz. Ilonai nagy Fogoly' gondolatai és véleményei a' *Lascazes*' írásaiból. — Azt mondják, hogy találtak ezen munkán a' valóságnak némely jelei is. Eléfordulnak benne a' következő, 's a' Bonaparte' gondolkodását jól kifejező *maximák*: — „Én mindent megvetek, a' mi csal; a' világ csak a' valóságra nézve volt nekem való, 's a' jusra nézve soha sem. — „Mit gondol a' Logikával az ember, mikor bajonétokkal országol? Nem az a' kérdés, hogy van-e' jus, hanem van-e' erő? — „Ámbár én a' régiségekre való visszaemlékezést is felelevenítettem, ezen szédelgéselem csakugyan még se ment soha oly messze, hogy én Athenás városának Demokratika országlását behozni akartam volna. Nem szeretem én az olyan országlást, a' hol a' por-sereg' kezében van az Országló páltza. — „Franciaországban semmi féle Respublika fenn nem állhat; a' mi Frantziáink vagy minden tapasztalás nélkül való emberek, vagy mesterkedés kovácsolói. — „Az ő úgynevezett Constituzionális embereik bolondok; Franciaországban még eddig minden Constitutziókat láb alá tapodtak; készítsenek bár néki az ő Lykurgusai akár mennyi Constitutziót, azt ők mind meg fogják rontani. — „A' Politikában első dolog a' cél elérni, az arra való eszközök mellestleg való dolgok. — „Én, míg határt nem esmérő hatalmú Ur voltam, a' megkegyelmezést soha nem használtam, a' nélkül, hogy megbánni ne kéntelenítetttem volna. Én a' Királyokat a' thrónusok' jóvára győztem meg, ők engem' a' népuralkodás' jóvára. — „Én Beniamin Constantól Tri-

bunussá tettem volt, 's mihelyest ő peroráláshoz fogott, azonnal elkergettem. Néki csak Theorémás és Corollariumos Geometrai esze van, de Brochurok' írására nagyon alkalmas ember.“

Északi Amerika.

Azon előadásnak folytatása, melyet az Előülő a' Congressus' mostani ülésének kezdetében annak elejébe terjesztett: —

„Ezen két dolgok elegendők arra, hogy úgy itéljünk, hogy Spanyol Országának semmi helyes oka nem volt a' Kötés' ratifikálásának megtagadására. Az olyan Alkú, melly a' mind két részről adatott utasításokkal megegyezőleg köttetik, igazságos és kötelező erővel bír; mindenik alkuvó rész tartozik azt ratifikálni; ha az egygyik rész a' másiknak megegyezése nélkül attól elálhatna, úgy az efféle alkudozásokra nézve a' nemzetek között soha semmi régulák fenn nem állhatnának. Ezen magaviselete által a' Spanyol Országloszék most egy új és megkülömböztetett megbántással illette az Egygyesült Státusokat. A' mondódik, hogy egy Minister fog hozzánk küldtetni, hogy töllünk valami világosításokat kívánnyon; de hát miért nem kívántattak ezen világosítások a' ratifikálás' idejének eltelése előtt? A' Kötésnek némely cikkelyeire és feltételeire nézve új alkudozásokat akarnak kezdeni; de mi lesz ezeknek a' következése? Mikor és miképpen fognak ezek elvégződni? Spanyol Országának ezen csekedete oly környülállások közzé helyezettette a' dolgot, a' mellyek az Egygyesült Státusoknak just adnak arra, hogy már most akár melly eszközöket elővehessen a' szenvedett megbántatásoknak visszaverésére 's a' nemzet' jusainak fenntartására. Nékünk az a' kötelességünk, hogy affelől a' nemzet' becsületét bátorságba helyheztessük, más

felől, hogy azon mértékletes és igazságos magunkviseletének melly által nemzetünk magát mindenkor megkülömböztette, újabb bizonyosságát mulassuk. Az egész világ nyilván láthatja, hogy ha az Egyesült Státusok czélzása országfoglalás 's a' magok birtokaiknak nagyítása volna, nékik így semmi indító okok nem lett volna arra, hogy ezen Alkut kössék; szerencséseknek tarthatnák magokat, hogy Spanyol Ország így viselte magát; ez nékik nagy mezőt nyitott volna a' dicsőség' keresésére: de az ily cselekedetek sem Orzáglószékünk' principiumaival sem nemzetünk javával meg nem egyeznek. —

„Én tehát mind ezeket a' környülállásokat megfontolván jónak találtam a' Congressusra bizni annak meghatározását, hogy valyon nem jó lenne-é az, hogy az Egyesült Státusok azon Kötést, mellyet Spanyol Ország nem ratifikált, hajtsák végre éppen úgy, mint ha ratifikálta volna, az az, foglaljuk-el azt, a' mi a' Kötésben nekünk ígértetett 's mi is részünkről hagyjuk oda Spanyol Ország-nak azt, a' mit néki a' Kötésben ígértünk. Midőn mi ezt cselekeszszük, el nem távozunk az igazságnak azon megszenteltetett fundamentumától, mellyet Spanyol Ország maga azon nyilvánosságos Kötés által, mellyet ő ratifikálni tartozott volna, megerősített. Ha végképpen megtagadja a' Ratifikációt, más nemzeteknek gyalázását, még azokét is, a' kik hozzá legnagyobb függéssel vagynak, magára fogja vonni, midőn azonban ezen nemzetek a' mi cselekedetünket jónak fogják találni. Nékünk békességet kell azon határunkon szerezni, a' hol ily régen nyughatatlanoktatunk; 's polgártársainknak is ki kell elégedtetniük ily régolta szenvedett kárvallásaikért. Midőn ezen nagy dolgokat megnyertük, min-

dent megnyertünk, a' mi reánk nézve kívánható volt. Hanem más kérdés fordul itt elé. Ő Catholicus Felsége már kétszer adatta tudunkra azt, hogy egy Ministert akar hozzánk küldeni, hogy nekünk magyarázatokat adjon bizonyos punctumokra nézve, és arra nézve is, hogy a' Ratifikáció miért halasztatott-el. A' kérdés 'hát az, hogy rá tegyük-é kezünket a' munkára, az az, elfoglaljuk-é a' tudva lévő vidéket (Floridákat), 's végre hajtsuk-é a' Kötés' egyéb feltételeit, addig is, míg ezen Minister megérkezne? Ezen kérdést meghatározni, annyi, mint a' nemzet' egyenességéhez, nagy lelkűségéhez, és becsületszeretetéhez folyamodni. Sokat kell a' nemzetek között való kölcsönös jó akaratnak fenntartathatásáért cselekednünk. Egy kevés haladás nekünk semmi kárvallást nem fog okozni, és mi a' törvényesség' és igazság' határaitól el nem távozunk. Azt nem lehet fel nem tennünk, hogy azon világosítások, mellyeket nekünk a' Spanyol Követ tenni fog, kielégítőek fognak lenni. A' haladást, mellyet mi ezen célra engedni fogunk, nem lehet, hogy mind ő Cath. Felsége mind más Hatalmasságok ne becsüljék. Tehát jónak találom reátok bizni, hogy fontoljátok-meg, hogy valyon nem jó lenne-é a' Kötésnek betölttetésére hozandó törvényt csak feltétel szerént meghatározni, úgy, hogy annak végrehajtását a' Betöltető Hatalom a' maga felelete alatt halaszthassa, 's az alatt, minekelőtte ezen Congressus elvégződne, a' Spanyol Udvartól-várt világosításokat megszerezni iparkodják? Én itt közlöm a' Congressussal a' szóban lévő Kötés *Copiáját*, a' mi Madridi Követünknek adatott utasításainkat, 's mind azokat az irásokat, mellyek a' mi Követünk 's a' Madridi Orzáglószék között ezen alkudozásokra nézve folytattattak. Nagy

megelégedésünkre szolgálhat az, hogy ezekből láthatjuk, hogy Spanyol Országot ezen alkudozás' dolgában semmi más Európai Hatalmasság nem segítette; sőt hogy Franciaország és Anglia nekünk a' magok ítéletjüket ezen általengedések eránt tudunkra adatták 's ezeket nyilván-sággal jóknak találták; 's nem ok nélkül hiszszük, hogy még az Orosz Császár' gondolkodása is a' volt légyen és ő ezt még a' Madridi Udvar előtt se titkolta-cl. —

„Mi, a' Spanyol Ország 's az ő plántatartományai között folyó polgári hadakozásnak közepette nagy gondot fordítottunk arra, hogy az egy részre se' hajló neutralitásnak törvényeit megtartsuk. Kikötőhelyeink mind két résznek azon egy feltételek alatt nyitattak ki, 's a' mi polgártársaink magokat az ő hadakozásokba sem az egygyik sem a' másik rész eránt viseltető kedvezésből belé nem avatták. A' hadakozás' resultatumai azonközben nyilván-sággal a' plántatartományoknak voltak kedvezők. Buenos-Ayres ma is fenn tartja a' maga 1816-ban kihirdetett függetlenségét, a' mellyel 1810-től fogva él. Chili 's a' La-Plata' északi vidékein eső tartományok is, valamint szintén Venecuela is, hasonló hadi szerencsével dicsekedhetnek. Ezen hadakozás által eleitől fogva érdekeltetni kellett más Hatalmasságoknak is, és egygyet se' erősebben, mint az Egygyesült Státusokat. *Egy virtusokkal tündöklő nemzet megcselekedheti azt, hogy két hadakozó részekre nézve a' neutralitás' határai között tartoztassa magát, de azt megtenni, hogy az egygyik vagy másik eránt valamely kedvező hajlandóságot ki ne jelentsen, e' nem áll az ő hatalmában.* A' mi Országlószékünk azonközben meggátolni iparkodott, hogy ezen érzékenység polgárjain-

kat igen messze ne vigye, és én szerencsésnek tartom magamat, hogy bizonyossá tehetlek benneteket affelől, hogy nemzetünk sem egy se' más eránt való kötelességeit meg nem sértette; oly példák, mellyek ellenkezőt bizonyíthatnának, kevesek történtek. Az elpártolt tartományoknak Spanyol Országtól való nagy távolsága, azoknak nagy kiterjedése, népessége, és segedelem-kútfejeik, oly sikeresek voltak reájok nézve, hogy Spanyol Országnak bajos volt egyenlő mértéket tartani velük. Azon eltökéllettség által, mellyet Buenos-Ayres kimutatott, neki meg kellett a' más nemzetek' jó indulatját is nyerni. Ezen jó indulatban az Északi Amerikai Egygyesült Státusok is részt vettek, 's ezt azon Hatalmasságok előtt is el nem titkolták, kikkel közönséges kereskedést folytatni, kívánatos dolog volna. *(Végezte a' pénteki újságban fog következni.)*

Spanyol Ország.

Itt veszedelmes támadás ütött ki az Amerikába rendeltetett seregek között. A' *Párisi Gazette de France*, melyben a' Spanyol történetek leghamarább ki szoktak hirdettetni, így adja elő ezen veszedelmes környülállásokat Jan. 20. dikán: — „Azon rebellis seregek, mellyek, mint látszik, még most is álhatatosok azon eltökéllettség mellett, hogy Amerikába nem mennek, a' magok fő vezérjekre Gróf *Calderonra* reá ütöttek, 's elfogván, elvitték a' Rondai hegyek közé. Az irásait is elvették, 's az Udvarral folytatott levelezéseit kinyomtatván, nagy sokasággal kiosztották. Azután Kadiks erősségeit is elfoglalták, az egy Trokaderót kivévén, a' mellyet körülvéve tartanak. Erössítik, hogy Kadiks is a' rebellisekkel tart, 's hogy ott a' Constituziót, mellyet a' Cortesek készítettek volt, kihirdették.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Éppen az új esztendő első napján történt Debreczenben egy oly vakmerő gonoszság, mely az egész Várost borzadásba hozta. A' piatznak derekán lakott egy tehetős Varga mester ember *Kováts Gergely*, a' ki özvegyiségre jutván se szolgálót, se más afféle aszszonyt, a' ki néki főzött és sütött volna nem tartott; hanem egy Varga Inaskával és egy árva fiú Unokátskájával élt, a' ki mint egy 10 esztendős gyermek. Ezen Inassának és Unokájának Kováts Gergely reggeli 8 óratájban reggeli kenyereket kiadván: mint köszvényes ember ismét az ágyába feküdt, azonban tíz óra tájban az Inassa bémenvén a' táta nyitva hagyott házába, az ágybelit a' ház közepén, és az alatt a' földön, agyon vert gazdáját vérben találta. Ekkor az Udvarában lakóknak is hírül esvén a' dolog: a' Tekintetes Nemes Magistratusnak is tudtára adódott: a' ki a' házat szoros vigyázat alá vétette, és a' gyilkos nyomozására minden lépéseket megtétele. Más nap a' holt felbontódván: tiznél több terhes vágások találtattak a' fején, mellyek éles baltával estek; és a' kaponyán sőt a' kettős hártján is (*dura et pia mater*) által hatván egyenként is mind veszedelmeknek találtattak. A' gyanuság valami áts legényt terhelvén, a' ki az előtt nála dolgozott, és mudkája bérével, mellyet tőle kapott meg nem volt elégedve;

az fogódott el; de még semmi világos próba nints ellene. Külömben pénzes de minden tsinosság nélkül való ember lévén, minthogy a' 'Sidókkal is sokat társalkodott, az a' gyanuság van némelyekben, hogy azoktól jöhetett reá veszedelem; de ez mind pusztá próba nélkül való beszéd. Vajha az Istentelen gyilkos világosságra jönne, és érdeme szerint büntetődne!

A' mostani Vásár igen népetlen volt és penzetlen. Az elsőnek okat a' kemény téli időn és a' sok helyeken kiöntött árvizeken kívül talán abban is keresbetni, hogy a' T. N. Bihar Vármegye rendeléséből mindenütt szoros passusok kívántattak, kivált azoktól a' kik Török Ország felől jöttek; hogy nem valamelly pestises helyről jöttek-e, holott pedig Erdély Országban, hálá Istennek, legkissebb híre sem volt a' Pestisnek.

* * *

Folytatása ezen től' nevezetességeinek.

Petersburgban a' nagy hideg miatt, December vége felé (ezt 20-dikban írják onnét) minden katonai parádézásokat 's theátrumi játékokat megszüntettek. A' szekeresektöbbire mind feje (megfagyott) orrokkal és pofákkal érkeznek meg a' városba. Ha tartós leszen ez a' hideg, most is megtörténhet, a' mi 1798-ban megtörtént, hogy a' varjak 's egyéb madarak a' levegőből megfagyva lehullanak.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Jan. 28-dikán 250 $\frac{1}{4}$ — 29-dikén 250 — 31-dikén 250 $\frac{1}{6}$ — forintot.

Redaktor: Pántzél Daniel; nyomtatja Haykul Antal.

A' marhahúsnak fontja, Bétsben, Februáriusra 15 krajtzárra határozlatott